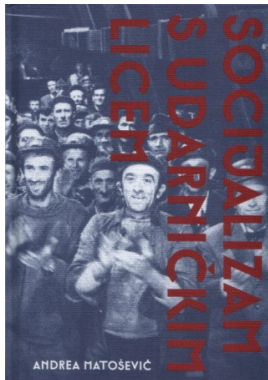

Knjige objavljene kao rezultat rada na projektu

Andrea Matošević
Socializam s udarničkim licem. Etnografija radnog pregalaštva

CeKaPISarnica, br. 5
Institut za etnologiju i folkloristiku i Sveučilište Jurja Dobrile u Puli,
Zagreb i Pula, 2015.
ISBN 978-953-6020-97-3

U knjizi se kroz četiri opsežna poglavlja analizira i interpretira radno junaštvo, odnosno udarništvo kao jedan od specifičnih i nosećih fenomena ranog, poratnog, jugoslavenskog socijalizma. Naglasak je stavljen na njegove medijske artikulacije, ali napose i na analizu političkog konteksta prouzročenog Rezolucijom Informbiroa unutar kojega se taj specifičan oblik rada, ali i života zagovarao i implementirao. Iako nije isključivo jugoslavenski fenomen jer mu se idejno ishodište vezuje uz Sovjetski Savez, kao niti onaj koji bi bio dominantan tijekom cjelokupnog trajanja Federacije, njegovi istaknuti predstavnici poput Sonje Erbežnik, Antuna Toneta Bičića, Alije Sirotanovića, Franje Turčića, Vicka Lapova itd., još se od sedamdesetih godina, ali i danas, spominju kao pojedinci koji su svojim samoprijegornim radom zadužili generacije koje su im uslijedile.

Igor Duda
Danas kada postajem pionir. Djetinjstvo i ideologija jugoslavenskoga socijalizma

CeKaPISarnica, br. 7
Srednja Europa i Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Zagreb i Pula, 2015.
ISBN 978-953-7963-35-4

Svi učenici prvoga razreda osnovne škole u socijalističkoj su Jugoslaviji primani u Savez pionira koji je razvijao privrženost domovini, Titu, Narodnooslobodilačkoj borbi i revoluciji, ispunjavao slobodno vrijeme sadržajima koji su poticali dječju igru i stvaralaštvo te širio ideju humanosti i opće ljudske vrijednosti. Oblikovanje idealnoga „lika pionira“ bilo je prvi korak u stvaranju novoga socijalističkog čovjeka kao „svestrane stvaralačke ličnosti“. Utemeljena na raznovrsnim povijesnim izvorima i literaturi, ova je knjiga prva znanstvena monografija o Savezu pionira Jugoslavije, njegovim ideološkim polazištima i djelovanju te njegovu mjestu u povijesti djetinjstva.

CeKaPISarnica

CeKaPISarnica je biblioteka koja obuhvaća izdanja CKPIS-a koja izlaze u sklopu samostalne izdavačke djelatnosti Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli ili u suradnji s drugim izdavačima. Do sada je objavljeno sedam naslova među kojima i zbornici *Radionica za suvremenu povijest. Istraživanja diplomanata pulskog Sveučilišta 2011-2013.* (2013.) i *Socializam na klupi. Jugoslavensko društvo očima nove postjugoslavenske humanistike* (2013.).

STVARANJE SOCIJALISTIČKOGA ČOVJEKA

Hrvatsko društvo i ideologija jugoslavenskoga socijalizma

Uspostavni istraživački projekt

Trajanje projekta
lipanj 2014. – lipanj 2017.

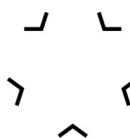
Voditelj projekta
doc. dr. sc. Igor Duda

Financiranje
Hrvatska zaklada za znanost (HRZZ)

Mrežne stranice projekta
<http://www.unipu.hr/index.php?id=socialistman>

Ustanova
Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Centar za kulturološka i povijesna istraživanja socijalizma (CKPIS)
Zagrebačka 30
52100 Pula, Hrvatska

ckpis@unipu.hr
<http://www.unipu.hr/index.php?id=ckpis>
<https://www.facebook.com/ckpis.unipu>
Youtube kanal: CKPIS

CENTAR ZA KULTUROLOŠKA
I POVIJESNA ISTRAŽIVANJA
SOCIJALIZMA
CENTRE FOR CULTURAL
AND HISTORICAL RESEARCH
OF SOCIALISM

Centar za kulturološka i povijesna istraživanja socijalizma

CKPIS djeluje u sastavu Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli od 2012. godine. Njegovi suosnivači su Igor Duda, Lada Duraković, Boris Koroman i Andrea Matošević, nastavnici na trima sveučilišnim sastavnicama, čija znanstvena djelatnost zahvaća socijalističke i postsocijalističke teme iz perspektive povijesti, etnologije, antropologije, kulturalnih studija, književnosti i muzikologije. U svom nastojanju za multidisciplinarnim i interdisciplinarnim pristupom socijalizmu, Centar je otvoren za suradnju drugim znanstvenicima, kako s pulskog tako i s drugih sveučilišta, kako iz zemlje tako i iz inozemstva. Međunarodna mreža CKPIS-a trenutno okuplja oko 200 znanstvenika i doktoranada. Ostvaruje se povezivanje sa srodnim ustanovama na temelju zajedničkih istraživačkih interesa. Potpisani su ugovori o suradnji s Institutom za studije istočne i jugoistočne Europe (IOS) u Regensburgu, Institutom za etnologiju i folkloristiku i Hrvatskim institutom za povijest u Zagrebu, Odsjekom za kulturalne studije Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci i Znanstveno-istraživačkim centrom Slovenske akademije znanosti i umjetnosti u Ljubljani te je uspostavljena projektna suradnja s Centrom za jugoistočnoeuropske studije Sveučilišta u Grazu (CSEES). Pored istraživačke, Centar razvija izdavačku djelatnost (Biblioteka CeKaPISarnica), organizira znanstvene skupove, prikuplja knjižni fond, audiovizualno i pisano arhivsko gradivo te informacije o očuvanosti arhivskoga fonda iz razdoblja socijalizma, doprinosi obogaćivanju ponude predmeta na sveučilišnim studijskim programima, potiče studente na proučavanje socijalizma i prati napredovanje svojih suradnika doktoranada.

Opis projekta

Koncept stvaranje „novoga čovjeka“ tijekom dvadesetoga se stoljeća propitivao i ponavljao u različitom političkom i zemljopisnom okruženju. U žarištu ovoga znanstvenoga projekta nalazi se jedan od zasebnih povijesnih slučajeva: nastojanja jugoslavenskih vlasti u stvaranju novoga socijalističkog čovjeka poslije Drugoga svjetskog rata, posebno u Hrvatskoj kao jednoj od jugoslavenskih republika. Socijalistički su se građani i građanke isprva suočili s društvom izrazito usmjerenim prema Sovjetskome Savezu, no stanje se ubrzo izmijenilo i usmjerilo prema jugoslavenske modelu samoupravljanja i tržišnoga socijalizma. Dugo razdoblje u trajanju od četiri i pol desetljeća (1945-1990.) zahtijeva posebnu pozornost zbog promjena koje su se događale u političkome sustavu: od oblikovanja koncepta socijalističkoga čovjeka do njegove djelomične razgradnje. Hrvatska umnogome predstavlja izvrsnu studiju slučaja u istraživanju

jugoslavenskoga društva, a u ovome se projektu razmatra u jugoslavenskome kontekstu te – kada god je to potrebno – i u širem povijesnom okviru koji obuhvaća druga socijalistička društva kojima su upravljale komunističke stranke. Profil suradnika na projektu jamči analizu socijalističkoga čovjeka u njegovim ili njezinim raznim oblicima: od djetinjstva do umirovljenja, u radu te u dokolici i sportu, kao stvaratelja i primatelja kulture, od teoretskih ideala visoke politike do uspješne ili problematične prakse. Suradnici obrađuju širok izbor pisanih, vizualnih i usmenih izvora te ih interpretiraju koristeći složenu multidisciplinarnu metodologiju koja uključuje političku, gospodarsku, društvenu i kulturnu povijest, društvenu i kulturnu antropologiju, kulturalne studije i lingvistiku. Cilj je projekta baciti novo svjetlo na razdoblje i temu koji su u hrvatskim i ostalim postjugoslavenskim humanističkim znanostima i dalje nedovoljno istraženi.

Dvanaest je tema koje istražuju suradnici na projektu

1. Politički aspekti obrazovanja
2. Pionirska organizacija i ideologizacija djetinjstva
3. Omladinske radne akcije
4. Udarništvo
5. Radnici i samoupravljanje: slučaj brodogradilišta Uljanik
6. Radnička kulturna praksa u socijalizmu: slučaj istarske periodike
7. Jezik tiskanih medija: slučaj istarske periodike
8. Uloga novinarstva i medija u oblikovanju novoga čovjeka
9. Glazbena periodika u formativnom razdoblju socijalizma
10. Popularna kultura: zabavna glazba, televizija i moda
11. Potrošačka kultura i vijeća potrošača u sustavu socijalističkog samoupravljanja
12. Odnos između politike i sporta

Rezultati

Suradnici na projektu sastaju se svakih šest mjeseci te raspravljaju o svojem radu na temelju provedenih istraživanja, objavljenih radova, izlaganja na znanstvenim skupovima, polugodišnjih izvješća i planova rada. Afirmirani gosti predavači sudjeluju na sastancima projekta barem jednom godišnje.

HRZZ podržava otvoreni pristup znanstvenim publikacijama pa će rezultati projekta biti dostupni na mrežnim stranicama projekta. Očekivani rezultati su dvije znanstvene monografije (2015.), zbornik radova (2017.) i dvadesetak radova u znanstvenim časopisima (2014-2017.). Suradnici sa svojim izlaganjima nastupaju na znanstvenim skupovima, a u po-

sljednoj godini projekta bit će organizirana radionica za dvadesetak sudionika.

Projekt može donijeti višestruku korist: hrvatska humanistika doći će do rezultata na području koje nije dovoljno istraženo; znanstvena pozornost usmjerena na temu projekta mogla bi pomoći boljem razumijevanju prošlosti i novim argumentima u suvremenim raspravama o socijalističkome sustavu; suradnici rezultate istraživanja mogu unijeti u nove predmete u programima sveučilišnih studija; projekt bi mogao biti dobar temelj za buduću suradnju; doktorandima bi mogao omogućiti dovršavanje disertacija u akademski poticajnom okruženju.

Suradnici na projektu

dr. sc. Igor Duda, voditelj projekta

docent na Filozofskom fakultetu Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, znanstvenik u CKPIS-u, autor monografija *U potrazi za blagostanjem. O povijesti dokolice i potrošačkog društva u Hrvatskoj 1950-ih i 1960-ih* (2005.), *Pronađeno blagostanje. Svakodnevn život i potrošačka kultura u Hrvatskoj 1970-ih i 1980-ih* (2010.) i *Danas kada postajem pionir. Djetinjstvo i ideologija jugoslavenskoga socijalizma* (2015.)

Anita Buhin, mag.

doktorandica na European University Institute u Firenci, suradnica CKPIS-a

dr. sc. Lada Duraković

docentica na Muzičkoj akademiji Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, znanstvenica u CKPIS-u, napisala *Pulski glazbeni život u razdoblju fašističke diktature 1926.-1943.* (2003.) i *Ideologija i glazbeni život: Pula 1945.-1966.* (2011).

dr. sc. Teodora Fonović Cvijanović

viša asistentica na Filozofskom fakultetu Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli

dr. sc. Hrvoje Klasić

docent na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, autor monografija *Hrvatsko proljeće u Sisku* (2006.) i *Jugoslavija u svijet 1968.* (2012.)

dr. sc. Snježana Koren

viša znanstvena suradnica na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, autorica monografije *Politika povijesti u Jugoslaviji (1945-1960)* (2012.)

dr. sc. Boris Koroman

viši asistent na Filozofskom fakultetu Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, znanstvenik u CKPIS-u

dr. sc. Andrea Matošević

docent na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, znanstvenik u CKPIS-u, autor monografija *Pod zemljom. Antropologija rudarenja na Labinštini u XX. stoljeću* (2011.) i *Socijalizam s udarničkim licem. Etnografija radnog pregalaštva* (2015.)

dr. sc. Magdalena Najbar-Agičić

docentica na Sveučilištu Sjever, autorica monografija *U skladu s marksizmom ili činjenicama?* (2013.), *Kultura, znanost, ideologija* (2013.), *Radi se o časti hrvatske nauke* (2013.)

Igor Stanić, mag.

doktorand na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, naslovni asistent na FF Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, suradnik CKPIS-a

Vanessa Vitković Marčeta, mag.

asistentica na Filozofskom fakultetu Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, doktorandica na FF Sveučilišta u Zagrebu